

Огляд змін і новацій у законодавстві: лютий 2026

Набрав чинності Закон України «Про наставництво»

Закон набрав чинності 16.01.2026 і вводиться дію через шість місяців — 16.07.2026.

Документ суттєво розширює коло осіб, які можуть отримати підтримку, охоплюючи найбільш вразливі категорії:

- діти віком від 10 років — сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, внутрішньо переміщені, депортовані або постраждали від війни за умови добровільної згоди самої дитини та її законних представників;
- молодь до 23 років — випускники інтернатів, молоді батьки та жінки у складних життєвих обставинах, яким необхідна допомога на шляху до самостійного життя.

Закон запроваджує дві форми наставництва — індивідуальну та корпоративну, встановлює вимоги до кандидатів у наставники, а також визначає критерії недопущення до наставницької діяльності.

ВРУ визначила пам'ятні дати та ювілеї у 2026 та 2027 роках і дала рекомендації МОН щодо їх відзначення

ВРУ затвердила перелік пам'ятних дат і ювілеїв, які рекомендовано відзначати на державному рівні у 2026 та 2027 роках.

МОН рекомендовано:

- забезпечити проведення в закладах загальної середньої, професійної, фахової передвищої та вищої освіти уроків, виховних годин, круглих столів, науково-практичних конференцій, інших тематичних заходів, приурочених до пам'ятних дат і ювілеїв;
- включити теми, присвячені пам'ят-ним датам і ювілеям, до переліку тем конкурсів Малої академії наук України, рефератів, курсових та дипломних робіт у закладах вищої освіти.

Уряд затвердив розподіл субвенції та залишку коштів спецфонду держбюджету на харчування учнів у 2026 році

КМУ ухвалив постанову № 1753 від 29.12.2025 про розподіл субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення харчуванням учнів закладів загальної середньої освіти на 2026 рік. У документі визначено обсяги й механізм перерозподілу коштів.

Постанова також вносить зміни до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення харчуванням учнів закладів загальної середньої освіти, затверджених постановою КМУ від 20.12.2024 № 1456, зокрема:

- розширено перелік учнів, які можуть забезпечуватися харчуванням за рахунок субвенції. До нього додано учнів базової та профільної середньої освіти, що навчаються у школах на територіях радіоактивного забруднення, а також дітей з інвалідністю внаслідок Чорнобильської катастрофи;
- визначено, що з 1 вересня 2026 року субвенція спрямовуватиметься на одноразове харчування учнів початкової, базової та профільної середньої освіти, зокрема тих, хто навчається за формою педагогічного патронажу. Харчування забезпечуватиметься незалежно від установленої в закладі освіти кратності харчування й у всіх регіонах України.

Також КМУ ухвалив постанову від 12.01.2026 № 16, якою розпорядився розподілити в 2026 році залишок коштів спеціального фонду державного бюджету на нову бюджетну програму для надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на покращення гарячого харчування та фінансування харчування учнів початкових класів закладів загальної середньої. Ці кошти отримали від Всесвітньої продовольчої програми ООН на рахунок для задоволення пот-реб освіти і науки. Їх використовуватимуть відповідно до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на покращення гарячого харчування та фінансування харчування учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти, затверджених постановою КМУ від 20.12.2024 № 1451.

КМУ розподілив кошти бюджету на доплати педагогам у 2026 році

КМУ розподілив частину бюджетних призначень Міністерству освіти і науки на 2026 рік для забезпечення доплат педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти. За цим рішенням 10 372 922,9 тис. грн спрямовуються на нову бюджетну програму для щомісячних доплат за роботу в несприятливих умовах праці. Кошти мають використовуватися відповідно до чинних Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення доплат педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти, затверджених постановою КМУ від 27.12.2024 № 1515.

КМУ затвердив принципи, критерії і межі розумного пристосування та універсального дизайну

Принципи, критерії і межі стосуються створення доступних умов у закладах освіти і громадських просторах (будівлях, територіях, комунікаціях), зокрема через планування безбар'єрних маршрутів, пристосування входів, приміщень, навчального обладнання та інформаційних засобів згідно з сучасними стандартами універсального дизайну.

Додаток до постанови містить:

- принципи розумного пристосування — загальні підходи до забезпечення доступності для різних категорій людей;
- критерії — конкретні вимірювані показники для застосування таких принципів у будівлях і приміщеннях;

- межі — допустимі варіанти адаптації з урахуванням технічних і функціональних особливостей об'єктів.

КМУ змінив правила оплати праці для бюджетників з 2026 року

Відтепер посадові оклади (тарифні ставки) працівників установ, закладів та організацій, що фінансуються з державного бюджету, мають розраховувати на основі нового розміру окладу 1-го тарифного розряду — 3470 грн.

Керівники установ зобов'язані забезпечити диференціацію зарплат працівників, які отримують заробітну плату на рівні мінімальної у межах фонду оплати праці, — встановити доплати, надбавки, премії з урахуванням складності, відповідальності та умов виконуваної роботи, кваліфікації працівника, результатів його роботи.

МОН затвердило порядок вступних випробувань у 2026 році

У наказі й додатках до нього МОН визначає:

- перелік навчальних предметів, з яких буде проведено НМТ;
- спрямованість екзаменаційних робіт єдиного фахового вступного випробування (предметних тестів) у 2026 році;
- строки проведення основних і додаткових сесій НМТ;
- процедуру виконання тесту у два етапи про 120 хв із перервою 20 хв.

Переклад завдань з математики, історії України, біології, географії, фізики, хімії для виконання сертифікаційної роботи доступний кримськотатарською, польською, румунською, угорською мовами. Вступник під час реєстрації для участі в НМТ, крім української, може вибрати одну із зазначених мов, якщо він нею здобуває(в) повну загальну середню освіту.

МОН затвердило Дорожню карту інтеграції України до Європейського дослідницького простору до 2027 року

Документ окреслює послідовний перелік заходів, спрямованих на наближення української наукової системи до стандартів і практик Європейського дослідницького простору, зокрема через підвищення співпраці з європейським-и науковими інституціями та поліпшення умов для участі українських дослідників у міжнародних програмах.

У Дорожній карті визначено:

- конкретні напрями інтеграційних заходів, наприклад участь у європейських програмах досліджень, удосконалення наукових стандартів;
- етапи реалізації заходів із часовими рамками до 2027 року;
- вимоги до звітності та індикатори оцінювання прогресу інтеграції.

У МОН пояснили порядок оплати праці педагогічних і науково-педагогічних працівників у 2026 році

У листі МОН йдеться, зокрема, про:

- набрання чинності постановою КМУ від 26.12.2025 № 1749, що встановлює нові базові розміри посадових окладів і скасовує попередні постанови про підвищення педагогічних окладів — від 11.01.2018 № 22 та від 23.01.2019 № 36;
- порядок розрахунку надбавок і доплат після підвищення посадового окладу з урахуванням постанов КМУ, які діють з 01.01.2026;
- застосування постанов щодо розподілу освітньої субвенції для виплати заробітної плати та доплат педагогам з урахуванням нових ставок.

Мінекономіки затвердило Зміну № 16 до Класифікатора професій

Зміни до Класифікатора професій передбачають:

- вилучення професійних назв, що втратили актуальність;
- коригування назв посад у галузях освіти, культури, соціальної та реабілітаційної діяльності;
- уточнення назв посад відповідно до чинних нормативно-правових актів;
- запровадження нових професій і спеціалізацій;
- оновлення переліку військових професій.

Уточнено назви посад викладача, асистента й вихователя закладу професійної освіти.
Актуалізовано рівні освіти: молодший спеціаліст → фаховий молодший бакалавр.

Затверджено Державну програму адаптації приміщень закладів дошкільної освіти до вимог цивільного захисту в умовах воєнного стану

Програма передбачає адаптацію та облаштування приміщень відповідно до чинних вимог законодавства у сфері цивільного захисту, зокрема шляхом створення найпростіших укриттів або споруд подвійного призначення. Мета — максимальне охоплення дітей очною дошкільною освітою там, де це безпечно.

КМУ затвердив правила розподілу субвенції на облаштування укриттів у ЗДО

Уперше в Державному бюджеті на 2026 рік передбачено окрему субвенцію на облаштування укриттів для ЗДО обсягом 1 млрд грн.

Субвенцію можна використати на:

- нове будівництво захисних споруд цивільного захисту та споруд подвійного призначення;
- реконструкцію і капітальний ремонт наявних об'єктів, зокрема тих, що належать до фонду захисних споруд цивільного захисту, з можливістю їхнього подальшого використання як укриттів.

Фінансування можуть отримати:

- ЗДО із загальною чисельністю вихованців не менш як 100 осіб;
- спеціальні ЗДО;
- єдиний ЗДО в громаді, у якому освітній процес можна здійснювати за очною або змішаною формами здобуття освіти, або в приміщеннях якого буде організовано освітній процес для двох чи більше ЗДО.

Обов'язкова умова — відповідність проєктної документації чинним будівельним нормам.

Джерело: <https://edirshkoly.expertus.com.ua/10028685>

Джерело: <https://ezavdnz.expertus.com.ua/10028836>